

1

2

Saksdokumenter:

3

4

KR 16/13 Liturgier for den stille uke og påskehelgen

5

KR 39/19 Gjennomføring av gudstjenestereformen av 2019

6

KR 57/19 Liturgier og veiledninger til fastetiden og påsken

7

KR 4/21 Revisjon av liturgier for skjærtorsdag, langfredag og påskenatt

8

(tredagershøytiden) - høring

9

KR 04.1/21 Tredagershøytiden Høringsdokument – Kirkerådet 2021

10

KR 04.2/21 Regler for saksbehandling i liturgisaker

11

KR 118/21 Liturgiske ordninger til de tre hellige dagene

12

BM 21/14 Protokoll - Liturgisaker

13

BM 62/20 Protokoll - Liturgisaker

14

BM 13/22 Protokoll - Liturgiske ordninger for «De hellige tre dagene»

15

NFG 05/19 Triduum (de tre dagene)

16

17

18

19

De hellige tre dagene - fra skjærtorsdag til påskedag

20

21

Innstilling fra komité A

22

23

Sammendrag av saksorienteringen

24

25

Kirkerådet vedtok i 2013 å be Nemnd for gudstjenesteliv (NFG) om å utarbeide liturgier

26

for den stille uke og påsken. Nemnda prioriterte arbeidet med gudstjenestene på

27

skjærtorsdag, langfredag og påskeaften/-natt. Disse gudstjenestene blir sett i

28

sammenheng og har fått benevnelsen «De hellige tre dagene». NFG sluttførte sitt

29

forslag i august 2020. Forslaget ble sendt Bispemøtet for uttalelse, og justert som følge

30

av Bispemøtets vedtak. Etter behandling i Kirkerådet ble forslaget sendt på høring. På

31

bakgrunn av høringen vedtok Kirkerådet i desember 2021 forslag til ordning. Denne ble

32

sendt til Bispemøtet for læremessig vurdering. Bispemøtet behandlet saken i februar

33

2022. Bispemøtets vedtak er i all hovedsak tatt til følge i det endelige forslaget (se s.12).

34

35

Forslaget til reviderte liturgier er i stor grad en videreføring av de gjeldende liturgiske

36

ordninger for skjærtorsdag, langfredag og påskenatt. For alle ordningene gjelder at det

37

kan velges enklere eller mer utfyllende varianter. En viktig endring er at ordningene i

38

forslaget blir sett på som en helhet, og at de som en følge av det har fått en samlet tittel,

39

«De hellige tre dagene», med undertittel «fra skjærtorsdag til påskedag». Synet på disse

40

gudstjenestene som en helhet er i samsvar med økumenisk praksis. Denne helheten får

41

også visse konsekvenser for den enkelte gudstjeneste. Andre endringer er mulighet for å

42

inkludere fotvasking som liturgisk ledd på skjærtorsdag, korsmeditasjon som mulig

43

liturgisk ledd på langfredag og en utvidet åpningsdel på påskenatt sammenlignet med

44

dagens ordning. Forslaget inneholder dessuten nye alminnelige bestemmelser for den

45

stille uke og påsken.

46

47

48

49 **Komiteens merknader**

50

51

1. Komitéen er glad for at liturgisk praksis som har utviklet seg i menighetene, nå formaliseres og vedtas til bruk i Den norske kirke. *De hellige tre dagene – fra skjærtorsdag til påskedag* er blitt en helhet som også er fleksibel med hensyn til lokale forhold.

52

53

54

55

56

2. Komitéen ber om at det fremlagte forslag til liturgi for *De hellige tre dagene – fra skjærtorsdag til påskedag*, innføres som gjeldende ordning med virkning fra det tidspunkt Kirkerådet vedtar.

57

58

59

3. Komitéen viser til *Alminnelige bestemmelser for ordning for hovedgudstjeneste punkt 6 avsnitt 2*, der det står:

60

61

62

63

64

65

66

67

68

69

70

Biskopen kan etter søknad godkjenne at menigheter fortsetter å bruke liturgi fra 1920 og 1977, eller deler av dem, enten fast eller et begrenset antall ganger pr. år. Godkjenning kan gis for inntil fire år om gangen. Menighetsrådet skal få mulighet til å uttale seg før menighetsrådet sender en slik søknad. I menigheter som benytter samisk språk, gjelder den nåværende liturgien fram til samiske oversettelser av *Ordning for hovedgudstjeneste* er godkjent.

71

4. Den vedtatte liturgien med alminnelige bestemmelser vil følges av en veiledning, som ikke skal vedtas av Kirkemøtet, men foreligge som et ressursdokument for menighetene.

72

73

74

5. Komitéen etterspør konkrete forslag til god involvering av barn og unge i disse gudstjenestene. Dette bør innarbeides i veiledningen.

75

76

77

6. Komitéen har drøftet Del III Dåp – dåpspåminnelse, og ber om at tradisjoner for dåp og dåpsminnelse påskenenatt kort blir presentert i veiledningen.

78

79

80

7. Komitéen ber om at veiledningen inneholder en kort refleksjon om valg av tidspunkt for de tre gudstjenestefeiringene.

81

82

83

8. Komitéen har drøftet formuleringer i påskelovsangen (Exsultet), og ber om at tradisjonen rundt denne lovprisningen fra 300-tallet presenteres i veiledningen.

84

85

86

9. Komitéen legger til grunn at **arbeidet med** liturgi har fulgt *Regler for saksbehandling i liturgisaker*, inkludert behandling i Bispemøtet. Komitéen har derfor vært restriktive med å gjøre endringer.

87

88

89

90

10. Etter drøfting i komitéen foreslås likevel noen mindre endringer i *Liturgi for påskenenatt*:

91

92

93

94

95

Før 1 Innledning og inngangsprosesjon

96

97

98

Komitéen har drøftet liturgiens forbindelse til dåpen, og vil forsterke denne sammenhengen ved å foreslå følgende endringer i rubrikken:

99 Påskenatt er ifølge gammel tradisjon våkenatt for Kristus. Det er også
100 sterke dåpstradisjoner knyttet til denne natten. Det anbefales derfor å
101 helle vann i døpefonten under punkt 9. Gudstjenesten begynner etter
102 mørkets frembrudd og normalt ikke før kl. 23.00.

103
104

105 **Ad 1 Innledning og inngangsprosesjon**

106 I forbindelse med den utvidede åpningsdelen i liturgien, ble bruken av levende
107 lys drøftet i komitéen. Lokale forhold må tas i betraktning ved bruk av
108 individuelle lys. Komitéen foreslår derfor følgende endringer i rubrikken:

109
110

Der forholdene gjør det mulig å tenne lys i kirkerommet, kan små lys
111 deles ut ved bålet ute eller i våpenhuset. Disse tennes etter hvert fra
112 påskelyset under prosesjonen.

113 Påskelyset kan tennes fra bålet ute, eller på annen måte i våpenhuset.
114 Deretter innleder liturgen:

115

L: Kristus er i går og i dag den samme [...].

117

A: Amen.

118

119 Påskelyset bæres inn i prosesjon. På veien opp til koret stopper
120 prosesjonen tre ganger. Liturgen hever lyset og sier eller synger hver
121 gang:

122

L: Kristus, verdens lys!

124

A: Gud være lovet!

125

126

127 **Ad 3 Gammeltestamentlige lesninger**

128 Komitéen ser at det er behov for å klargjøre at bønner i forbindelse med
129 tekstlesningen er kan-ledd, og foreslår følgende tillegg i rubrikken:

130

131 Det leses fra et utvalg tekster fra Det gamle testamente. Det bør leses
132 minst to tekster, og 2. Mos 14 skal alltid være med. Etter hver
133 tekstlesning kan det om ønskelig bes en bønn, og det kan synges salmer
134 eller bibelske salmer mellom hver lesning. Se tillegg for bibeltekster og
135 foreslåtte bønner.

136

137 Komiteen har diskutert bønnene som følger hver av bibeltekstene i vedlegget, og
138 foreslår at bønnen til tekstlesning 1 endres på en måte som bedre ivaretar
139 tematikken fra foregående tekst:

140

141 Evige Gud, du skapte himmel og jord, liv og lys,
142 og du formet mennesket i ditt bilde.

143

Vi takker deg for alt som blir til ved ditt ord.

144

Send din skapende Ånd til liv og oppreisning

145

for hele ditt skaperverk,

146

ved Jesus Kristus vår Herre.

147

Amen.

148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196

Ad 6 Påskeevangeliet

Komiteen ser at det ikke er hallelujaomkved etter evangelielsesningen, og foreslår følgende endring i rubrikken:

Evangelielsesningen innledes og avsluttes med et hallelujaomkved eller et salmevers med hallelujaomkved.

Ad 9 Innledning til dåp - dåpspåminnelse

Komiteen ønsker å styrke sammenhengen mellom påskentliturgien og dåpstradisjonene knyttet til denne, og foreslår følgende tillegg som første ledd i rubrikken:

Det helles vann i døpefonten. Dersom det er dåp i gudstjenesten, følges ordning for dåp. [...].

Ad 10 Trosbekjennelse

Komiteen har diskutert språket i innledningen til Forsakelsen og Den apostoliske trosbekjennelse, og foreslår følgende endringer i liturgien:

«Vi ble døpt til å leve i forsakelse, tro og tjeneste for Gud og vår neste. [...].»

Ad 11 Bønn og lovprisning

Komiteen har diskutert språket i bønningen, og finner at tematikken ivaretas bedre ved å utelate ordet «fortsett». Komiteen foreslår følgende endring i bønningen og lovprisningen:

«[...] Bevar oss i troen på deg, så vi kan vandre i lyset og nå det evige mål i ditt rike. [...].»

Ad 14 Salme

Komiteen har diskutert ulike tradisjoner knyttet til proklamasjonen etter salmen, og foreslår følgende endringer i rubrikken:

Gudstjenesten kan avsluttes foran kirken ved at liturg og menighet én eller tre ganger sier:

L: Kristus er oppstanden!

A: Ja, han er sannelig oppstanden!

197 **Forslag til vedtak**

198

199 1. Kirkemøtet vedtar reviderte liturgiske ordninger for skjærtorsdag, langfredag og
200 påskenatt under tittelen «De hellige tre dagene – fra skjærtorsdag til påskedag»,
201 og alminnelige bestemmelser for disse, med følgende endringer:

202

203 **A Rubrikken før 1 Innledning og inngangsprosesjon endres til:**

204

205 Påskenatt er ifølge gammel tradisjon våkenatt for Kristus. Det er også
206 sterke dåpstradisjoner knyttet til denne natten. Det anbefales derfor å
207 helle vann i døpefonten under punkt 9. Gudstjenesten begynner etter
208 mørkets frembrudd og normalt ikke før kl. 23.00.

209

210

211 **B Tredje avsnitt i første rubrikk under 1 Innledning og inngangsprosesjon**
212 **endres til:**

213

214 Der forholdene gjør det mulig å tenne lys i kirkerommet, kan små lys
215 deles ut ved bålet ute eller i våpenhuset. Disse tennes etter hvert fra
216 påskelyset under prosesjonen.
217 Påskelyset kan tennes fra bålet ute, eller på annen måte i våpenhuset.
218 Deretter innleder liturgen:

219

220

221 **C Siste setning i rubrikken under 3 Gammeltestamentlige lesninger**
222 **endres til:**

223

224 Se tillegg for bibeltekster og foreslåtte bønner.

225

226

227 **D I tillegget som hører under 3 Gammeltestamentlige lesninger endres**
228 **bønnen etter første lesning til:**

229

230 Evige Gud, du skapte himmel og jord, liv og lys,
231 og du formet mennesket i ditt bilde.

232

233 Vi takker deg for alt som blir til ved ditt ord.

234

235 Send din skapende Ånd til liv og oppreisning

236

237 for hele ditt skaperverk,
238 ved Jesus Kristus vår Herre.

239

240 **E Under 6 Påskeevangeliet endres første avsnitt i første rubrikk til:**

241

242 Evangelielesningen innledes og avsluttes med et hallelujaomkved eller et
243 salmevers med hallelujaomkved.

244

- 245 F Før første setning i rubrikken under **9 Innledning til dåp –**
246 **dåpspåminnelse** legges følgende setning til:
247
248 Det helles vann i døpefonten.
249
250
251 G Liturgens innledningsord under **10 Trosbekjennelse** endres til:
252
253 «Vi ble døpt til å leve i forsakelse, tro og tjeneste for Gud og vår neste.
254 [...]»
255
256
257 H Liturgens ord i **11 Bønn og lovprisning** endres til:
258
259 «[...] Bevar oss i troen på deg, så vi kan vandre i lyset og nå det evige
260 mål i ditt rike. [...]»
261
262
263 I Siste setning i rubrikken under **14 Salme** endres til:
264
265 Gudstjenesten kan avsluttes foran kirken ved at liturg og menighet én
266 eller tre ganger sier:
267
268
269 2. Liturgien og alminnelige bestemmelser innføres som gjeldende ordning med
270 virkning fra det tidspunkt Kirkerådet vedtar.
271
272
273
274
275
276
277
278
279
280 -----
281 komitéleder saksordfører